

5. Державне регулювання ринку праці та зайнятості населення: теоретичний аспект / В.Л. Міненко// Актуальні проблеми державного управління.- 2009.- № 2. – С.23-32 [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/efdu_2012_32_51.pdf

6. О.В. Афанасьєва Державне регулювання ринків праці в ЄС [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2013-2/doc/2/01.pdf>.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

*Ткачук Ольга Володимирівна,
к.е.н., доц. каф. економіки
праці та менеджменту
Кіровоградського національного
технічного університету*

*Царенко Ілона Олександрівна,
Аспірантка Кіровоградського
національного технічного університету
e-mail: ilona.tsarenko@yandex.ua*

Інститут вищої освіти представляє собою важливий спектр державної політики, який не лише формує передумови для подальшого розвитку держави у напрямку економічного зростання, а й слугує активним каталізатором виходу країни з економічної кризи. Ефективність надання освітніх послуг у сфері вищої освіти свідчить про посилення рівня конкурентоспроможності випускників ВНЗ на ринку праці, в результаті не лише дає змогу підвищити матеріальний стан населення країни, а й їх соціально-культурний рівень, що є ознакою конкурентоспроможності будь-якої країни. Таким чином, підвищення конкурентоспроможності вищої освіти в Україні на сучасному етапі є досить важливим, адже представляє собою важливий інструмент виходу країни з поточної кризи та посилює перспективи входження українських ВНЗ у міжнародні рейтинги, які репрезентують міжнародне зіставлення конкурентоспроможності ВНЗ країн світу в порівнянні.

Проблемам вивчення питання конкурентоспроможності вищої освіти присвячено роботи вчених різних країн, зокрема: Н.М. Авшенюк, Н. І. Константюк, Т. М. Носуліч, Т.Г.Полухтови, І. Г. Утюж та інші.

Загалом, вища освіта є досить складним сегментом, адже формує інтелектуальну складову людського капіталу, який в умовах інноваційної трансформації ринкового середовища є ключовим, що безперечно актуалізує вивчення даного питання.

Стан розвитку вищої освіти, як чинника конкурентоспроможності економік країн світу, щорічно представляють у вигляді міжнародних щорічників та рейтингів.

Індекс глобальної конкурентоспроможності складений із 113 змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку та об'єднані в 12 контрольних показників, що визначають національну конкурентоспроможність [1]. Одним з таких контрольних показників є вища освіта і професійна підготовка, проаналізувавши динаміку якого спостерігаємо, що протягом останніх п'яти років найвищий індекс вищої освіти і професійної підготовки має Фінляндія, значення якого у динаміці помітно зростає, лише наприкінці 2014 року спостерігається незначне скорочення індексу. Позиція США є змінною, то низхідне значення індексу з 5,67 у 2008 році до 5,58 у 2011 році, то зростання індексу з 2012 до 2014 року до 5,82. Послаблення позицій спостерігається за Данією, яка протягом 2008-2010 входила в трійку країн з найвищим значенням індексу, натомість протягом останніх років стрімко закріпила свою позицію така країна групи нових індустріальних країн як Сінгапур – з 5,56 (8) у 2008 році до 6,09 (2) у 2014 році. Відносно Польщі, яка останнім часом стало досить популярною у виборі ВНЗ українськими абітурієнтами, то значення індексу вищої освіти та професійної підготовки протягом аналізованого періоду є змінним, зокрема - наприкінці 2014 року країна зайняла ту ж саму позицію, що й у 2008 році – 34 місце, при цьому значення індексу почало відновлювати

свою позитивну динаміку лише наприкінці 2014 року, що свідчить про відносну нестабільність ситуації та погіршення рівня конкурентоспроможності.

Значення компоненти у динаміці для України характеризується наступним чином: значення позиції зростає і у 2014 році було найвищим, в тому числі в індексу – 4,93. Таке зростання посилює конкурентоспроможність економіки країни, адже дана компонента є «підсилювачем ефективності», що особливо важливо для України, як країни, що наближається до другої стадії розвитку (за методологією ВЕФ).

Крім того, вважаємо, що рівень конкурентоспроможності вищої освіти будь-якої країни, як відображення її ефективності, демонструє показник мобільності студентів, який показує чисельність студентів, які з метою отримання більш якісної освіти виїжджають у іншу країну для її отримання або іншими словами, це втрачений обсяг потенційних студентів для вітчизняних ВНЗ.

Аналізуючи щорічний огляд ОЕСР, можна прийти висновку, що обсяг студентів, які виїжджають з власної країни за кордон з метою отримання вищої освіти з кожним роком зростає (рис. 1).

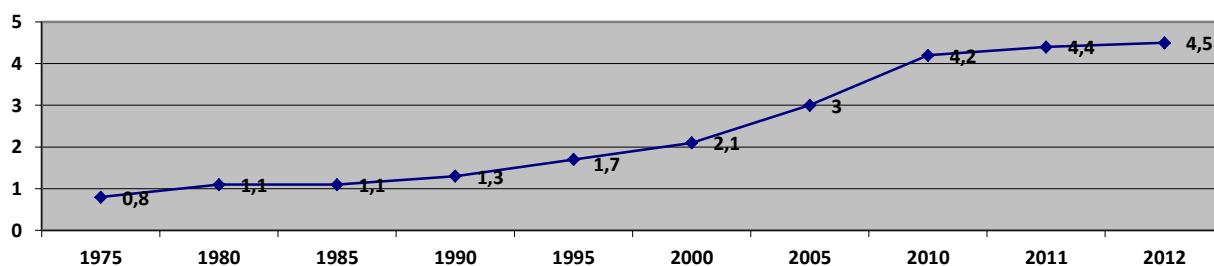

Рис. 1. Динаміка чисельності студентів, які вчаться за межами власної країни протягом 1975-2012 рр, млн. чол. Джерело: складено автором на основі джерела [2]

Як видно з рис. 1, станом на кінець 2012 року чисельність осіб, які бажають отримати освіту за кордоном становила 4,5 млн. осіб. При цьому, найбільш популярною серед країн є США, близько 16 % від сукупної чисельності всіх студентів, до речі 1 позиція рейтингу U21. Близько 13 %

відводиться на Великобританію, 6 % - Австралію, 5%% - Канаду, які також входить до ТОП 10 країн-лідерів рейтингу. Якщо говорити про Україну, то показник мобільності студентів характеризується як: приплив студентів з країн, що розвиваються, натомість українські абітурієнти виїжджають до розвинених країн світу.

Таким чином, стан конкурентоспроможності вищої освіти в Україні, як свідчить статистика, характеризується негативними тенденціями. Незважаючи на збільшення чисельності осіб з вищою освітою, її якісна складова є досить низькою, що і актуалізує зміну механізму управління якісною складовою надання освітніх послуг національними ВНЗ. Причинами низької якості можна вважати, в першу чергу, недостатній рівень фінансування та застаріла матеріально-технічна база. Також, порівнюючи співвідношення теоретичних знань та практичних занять на тих чи інших підприємствах студентами України та зарубіжних країн, то національна система у зв'язку з низьким рівнем взаємодії із роботодавцями має розмежування, в результаті – відсутність практичних навичок. Усе це провокує відтік професійного потенціалу України за кордон, де конкурентоспроможність вищої освіти є, порівняно, вищою. Все це свідчить про те, що національна система вищої освіти потребує реформування та змін, з огляду на сучасні реалії та проблеми, які виникають на ринку праці у випускників. Комплекс успішних заходів шляхом посилення тристоронньої взаємодії між ВНЗ-студент-роботодавець, оновлення матеріально-технічної бази, в першу чергу стосується технічних спеціальностей, поширення обміну серед професорсько-викладацького складу – мобільність з метою поширення позитивного досвіду, запровадження TQM підвищить позиції національної системи вищої освіти та надасть змогу останній конкурувати на міжнародному ринку освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Вільна енциклопедія [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.

2. Education at a Glance 2014: OECD Indicators. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/education-at-a-glance-2014_eag-2014-en#

АНАЛИЗ ПОДХОДОВ К ПОСТРОЕНИЮ РЕФЛЕКСИВНЫХ МОДЕЛЕЙ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ ДЛЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В МОДЕЛИРОВАНИИ ПРОЦЕССОВ РЕФЛЕКСИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ СТАДНЫМ ПОВЕДЕНИЕМ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ

*Турлакова Светлана Сергеевна
к.э.н., и.о. с.н.с. отдела проблем
моделирования экономических систем
ИЭП НАН Украины
e-mail: svetlana.turlakova@gmail.com*

Выбор агентами управления конкретного решения и проявление стадного поведения на предприятиях обусловлены рефлексивными составляющими процесса принятия решений, среди которых информированность агентов управления относительно области принимаемого решения, компетентность, авторитетность, склонность агентов управления к подражанию, их интенциональная направленность. Чтобы избежать рисков проявлений стадного поведения и их последствий на предприятиях и эффективно использовать проявления стадного поведения в процессе принятия решений агентами управления, необходимым является разработка и применение соответствующего механизма рефлексивного управления стадным поведением с использованием методов экономико-математического моделирования. В.А. Лефевром [1] была введена алгебра рефлексивных моделей, которую многие авторы использовали в своих исследованиях для описания поведения агентов рефлексивных взаимодействий, процесса принятия решений и процессов рефлексивного управления. Новиков Д.А. [2, 3], Чхартишвили А.Г. [2], Губко М.В. [3] в своих работах также активно развивали данное направление. Однако, отсутствие универсальных механизмов, которые могли бы применяться к любым экономическим системам, требует анализа